

NAGY ZOLTÁN MIHÁLY

KÉK DELTA

Így,
az apró szoba kicsi ablakán túl
még világoló, bágyadtan beszűrődő,
már óhatatlanul
szürkébe hamvadó fényben,
a megújuló fájdalmak rohamai közt
kegyesen megadatott, sóhajosan rövid szünetekben
semmi más,
egy szál
megszokottan finomtalan, filléres fajta
cigaretta
lenne képes
úgy-ahogy
csitítani
a lélek háborgását,
drágábbra, minőségire
neked
sose telt,
változó idők dühöngő viharában kényszerűen szívós-keményé cserzett
szikár önvalód
csak a mezítlábas
mellbevágóan ütős füstjét
kívánta,
mint most is,
de már tilos,
egy éve
fejcsóválva, nyomatékosan
még csak füstszűrőt ajánlott az orvos,
azt is módjával, napi négy szálat,
akkor vettél a szádba először
filterest, a legolcsóbbat,
nem volt

se íze, se ereje,
de mégiscsak füstölt,
azután, fél éve
ezt is

megsokallta,

bácsi,

felejtse el

végképp

a bagót,

ha élni akar,

azt nem kérdezte, kérdezi

se az orvos, se más,

akarsz-e, érdemes-e élni

így,

megfosztva

az átkozott gyönyörűségtől,

amit egy-egy szál cigaretta tüdőropogtató füstjében találtál, valahányszor
csóstitül szakadt rád

napi,

évnyi,

életnyi

gondok sokasága,

volt mihez nyúlni, kotorászva megkerested a gyűrött dobozt, óvatosan
sodorintva kiegyenesítetted, megpuhítottad a fehér rudacskát, a gyufa apró
lángját tenyérral óvva meggyújtottad,

és amíg szállt a füst, zavarosan kavargó gondolataid közül előbb-utóbb
felfénylett, kikristályosodott

a legértelmesebb,

mire eldobnivaló csikké rövidült a cigaretta, már tudtad,

súgta az ösztön is,

mi a megcselekedhető teendő,

ami persze

üdvözülést

nem,

de valamiféle

kiutat

ígért a szorult helyzetből,

most
 csak helyzet van,
 minden korábbinál
 kilátástalanabb,
 oda az egészséged,
 álnok segítőd,
 a cigaretta
 egyfelől
 jót tett,
 másfelől
 megrontotta a tüdődet,
 bácsi,
 a röntgenfelvételen
 daganat,
 kicsit sem
 jóindulatú,
 mondta fahangon az orvos,
 márpedig
 ha cseppet se jóindulatú,
 akkor csakis rossz lehet,
 rák, tüdőrák,
 az isten verje meg,
 de hiszen vert már
 elégszer
 téged,
 mióta az eszedet tudod, mindig
 zaklatott, beléd mart
 a sors fullánkja,
 már kölyökkorodban forró verejtékkel szózott étek adatott jussodul,
 igen,
 kötelességtudóan,
 eszement szorgalommal
 robotoltál naphosszat,
 előbb apád pár holdnyi kisbirtokán,
 azután
 muszájból
 a lágerben,

végül sok évekig
mindennapos munkásként
a kolhozban,
közben kipipálta az idő
életed
nagyobb, nagyon nagy részét,
jó isten,
betöltve
a nyolcvannyolcadik,
kimondani is
sok,
hát még
megélni,
és most,
szembesülve
a valóság rettenetével
tudni,
vigasztalan
a maradék idő minden napja,
jó isten,
mikor a nyugdíjat megkaptad, nem annak a semmi kis pénznek örültél, hanem
a remény felcsillanásának, hogy végre
nyugalmasabban élhatsz, komótosan pepecselhetsz itthon, a portán, ahol
nincsenek már
torokszorító megélhetési gondok,
a fiad igen jól keres, autója van,
használt ugyan, de
nyugati, ezer dollárokért vette,
azzal jár be a gyárba, szabadnapokon fusizni,
a menyed is dolgozik,
a két unoka felsőbb iskolában tanul,
igaz, a te pénzed is benne van az autóban,
annak idején ráment
csaknem az egész
lágères kárpótlásod,
akkor még nem állt ilyen jól, hát
számított rá, kérte a fiú,

miért ne adtad volna oda, úgyse vinnéd magaddal
a sírba,
ami beláthatóan
közel már,
ezért rossz rágondolni is
a reménység hiábavalóságára,
a jogosnak vélt vágyra, hogy
az öregkor sugaras-kéken áradó derűjében
napjaidat nyugalmasan morzsolgatva
elaggott önvalód
mindenekkel megbékélve
deltázzon
a túlvilági öröklét áldott csendjébe,
de hát
nincs nyugalmas öregkor, naponta háborgatnak
ma is
másféle gondok,
csúnya betegségednél is fájóbban
az ellentét
közted és a fiad közt,
nemzedéki ellentét,
mondják, írják az okosok,
és osztják nagyképűen a tanácsokat, hogyan
lehet, kell
ezt az ellentétet
tompítva
elviselhetővé tenni,
ugyan már,
könnyű a tévében, könyvben
remekül érvelve
recepteket szajkózni,
a saját bőrödön tapasztalod, mennyire
lehetetlen az egész,
ha csupán az egyik szeretné, akarja,
a másik
jöttányit se enged,
mert azt hiszi, ifjabb koránál fogva

csak neki lehet igaza, őhozzá kell alkalmazkodni,
mi történt a múltkor is,
vissza kellett menni az orvoshoz, már a buszhoz készülődöttél, amikor
tüsténkedve felajánlotta,

*ejnye, apám,
miért rázatnád magad
rozoga busszal,
itt a kényelmes kocsí,
elviszlek én,*

beszállás után
nem záródott be teljesen az ajtó,
rögtön rád förmedt,
*hogyhogy nem lehet
azt a kurva ajtót
rendesen bezárni,*
sértette füledet a szó, hát
erősebben rántottad be,
akkor meg az lett a baj,
mi az istennek csapkodja annyira,
mondta dühösen,
legszívesebben azonmód kiszálltál volna
abból a nyavalyás autóból,
de már felhorkant, elindult,
egész úton
megbántottan, szótlantul
kucorogtál az anyósülésen, nézted
az utat,
oldalvást a mezőt,
csak feléje nem vetettél
egy pillantást se,
hallgatott ő is, fel-felnyögött, mintha
visszaszívni kívánná a durva szavakat,
ilyenek mind
ők, a fiatalok,
óvatlanul, felelőtlenül
megalázzák az idősebbet,
azután meg

jó esetben
 szánják-bánják a dolgot,
 itt ez a fiú, ennek is
 legszentebb mindene az autó,
 tőled, aki
 bizony ritkán, muszájból
 ülsz bele,
 tőled is elvárja,
 érzéssel, szakszerűen
 nyissad, zárjad
 az ajtaját,
 mint ő, aki naponta
 akár tízszer-hússzor,
 hát azt
 várhatja,
 kasza-, villa-, kapanyél markolásához, meg egyéb, erőfeszítést igénylő
 munkához szokott kezéd
 sose fog ráállni arra,
 őbenne kellene hogy legyen
 cseppnyi megértés legalább
 irántad,
 de nincs, nem is lesz már,
 jobban, többre becsül
 egy gépet,
 mint egy embert,
 az apját,
 ép ésszel, cigaretta nélkül
 az ilyesmi
 felfoghatatlanabb,
 ideggyötrőbb rejtély,
 mint a megbolondult sejtek
 alattomos burjánzásának
 végkifejleteként
 egy nap,
 talán egy hét,
 esetleg egy hónap múlva
 bekövetkező elmúlásod,

ami átláthatóan tiszta ügy,
születté, meghalsz,
ennyi az egész,
nincs ok méltatlankodó
kérdésre,
kérésre,
követelésre,
a kettő közötti élet
Isten ajándéka,
a tiéd
bármennyire
küszködelmes volt,
ritka pillanatokban
megejtően széppé tette
a remény,
hogyan van értelme,
van esély
elnyerni
a sors kegyességét,
de most, mikor
verejtékszágú paplan és párna közt
az erősödő fájdalmak örületének
kiszolgáltatva
csak a falat kaparni, vájni
van erő,
mi másra gondolhatnál,
remény és esély
fiatalon és öregen
csak ámitott,
Így,
az evilági dolgok ígéretében
csalódva
legalább
egyszer még
rágyújthatnál,
ott a füstölnivaló eldugva
a ruhásszekrény aljában,

a finomabbak közül való, keménydobozos
Kék Delta,
pár hete,
amikor még volt erőd napközben a kapu melletti padon órákig
ücsörögni, nézelődni,
akkor hozattad
a szomszéd kisfiával,
csak hát nem adódott alkalom
titokban
kibontani, megkóstolni,
milyen jó lenne most
az utolsó kívánság
beteljesüléseként
rágyújtani, ó, rágyújtani,
a füst kéken szálló felhői közé vegyülve
fájdalmatlanul
feloldódni,
zokszó nélkül
elenyészni,
hiszen ha lenne
erő, idő
akár kúszva-vergődve
odamenni, megkeresni,
nincs, nincs,
lehull a karod a melledre, elcsendesül
a belső háborgás,
és látni, érezni véled,
karmos kínokkal
letaglózott önvalód
jóvátehetetlen hiányokkal sújtott
apró univerzuma
némán, engedelmesen
mindeneknél hatalmasabb mélysötétbe deltázik.